ID-DIRETTORAT GĦAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Id-Dipartiment tal-Kurrikulu u t-Tagħlim Elettroniku
It-Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

Rotta 3

L-Eżamijiet Annwali tal-Iskejjel Sekondarji 2014

IL-ĦAMES SENA **L-ISTUDJI SOĊJALI (*Option*)** **L-Iskema tal-Marki**

TAQSIMA A	MARKI	TWEĠIBA
1	6 (3,1,1,1)	Għalkemm jagħmlu parti mill-kultura tas-soċjetà ġenerali, iż-żgħażagħ għandhom kultura għalihom. Din tvarja minn ta' żgħażagħ oħra u tingħaraf mill-mod ta' lbies, il-moda li jsegwu, l-imġiba, il-mużika li jisimgħu u interessi oħra. *Jagħtu tliet eżempji.*
2	6 (2,2,2)	Nisimgħu b'diversi problemi li jiltaqgħu magħhom iż-żgħażagħ, pereżempju l-abbuż mid-droga, l-alkoħol, is-sewqan taħt l-influwenza tax-xorb, it-tqala mhux ippjanata, u sfruttament ta' xogħol u nuqqas ta' opportunità ta' xogħol. *Jagħtu tliet eżempji.*
3	5 (3,2)	Titqies bħala devjanti għaliex tista' tkun differenti jew għax tmur kontra l-liġi. Pereżempju, meta ż-żgħażagħ jiżbgħu xagħarhom b'kulur partikolari għall-iskola jew meta dawn iwettqu atti ta' vandaliżmu. *Jagħtu żewġ eżempji.*
4	4 (2,2)	Iż-żgħażagħ jistgħu jieħdu sehem f'attivitatijiet bħal sports, jingħaqdu ma' xi banda jew ma' xi għaqda b'mod volontarju u b'hekk iħossuhom utli u bżonnjużi. Jistgħu joħorġu biex jistrieħu u jieħdu gost. L-ewwel post ta' divertiment li jfittxu ħafna żgħażagħ huwa Paceville, bin-numru ta' diskoteki, ċinema, *bowling* u postijiet oħra. *Jagħtu żewġ eżempji.*
5	4 (2,1,1)	Iż-żgħażagħ jistgħu jingħaqdu ma' xi għaqda b'mod volontarju biex jippromwovu l-paċi u l-kooperazzjoni fost il-membri tas-soċjetà, pereżempju fil-Kunsill Nazzjonali taż-Żgħażagħ li jiġbor fi ħdanu l-għaqdiet taż-żgħażagħ kollha u joffri l-opportunità biex jiġu kkoordinati l-interessi nazzjonali taż-żgħażagħ Maltin. Għaqdiet oħra huma KDŻ, SKOP. *Jagħtu żewġ eżempji.*
TOTAL	**25**	

TAQSIMA B	MARKI	TWEĠIBA
1	4 (2,2)	• **Żvilupp sostenibbli** huwa wieħed li joffri lil ġenerazzjonijiet futuri dinja aħjar milli sibna. Dan jista' jsir permezz tal-ħarsien ambjentali (kemm fiżiku kif ukoll soċjali). Isir użu għaqli tar-riżorsi naturali biex dawn ma jispiċċawx qabel il-waqt. • **Żvilupp ambjentali**: żvilupp favur il-ħarsien tal-ambjent. Żieda fl-importanza li nagħtu lill-ambjent. Eżempji: bosta gvernijiet qed iżidu l-isforzi biex titjieb il-kwalità tal-arja u tal-ilma, l-immaniġġjar tal-iskart, il-ħarsien tal-ispeċi tal-annimali u l-inkonvenjent tal-kostruzzjoni, fost l-oħrajn.

TAQSIMA B	MARKI	TWEĠIBA
2	6 (2,2,2)	**It-tibdil fil-klima**: tibdil fl-istatistika miġbura tat-temp f'perjodu ta' żmien. L-effetti negattivi huma: li t-temp qed jinbidel b'mod li tħossu mhux normali, għalhekk qed joħloq aktar riskji ta' għargħar, pereżempju fil-Pakistan. It-tibdil fil-klima qed iġib nuqqas ta' xita f'ċertu żoni u dan qed jaffettwa lill-bniedem u lill-ambjent. Problemi oħra relatati huma t-telf ta' ħamrija u n-nuqqas ta' ilma għax-xorb. L-istudenti jistgħu jirreferu wkoll għall-fatt li s-silġ polari qed idub b'rata allarmanti. *Jagħtu tliet eżempji.*
3	6 (2,2,2)	**It-tniġġis tal-baħar:** meta fil-baħar jiġi mormi xi żejt, kimiċi, drenaġġ mhux ittrattat jew materjali oħra. Dawn jagħmlu ħsara lill-kwalità tal-ilma u lill-ħlejjaq kollha li jgħixu fih. Id-drenaġġ jista' jiġi ttrattat qabel ma jintrema fil-baħar; ma jintremewx kimiċi, żjut, fliexken u skart ieħor. *Jagħtu żewġ eżempji.*
4	4 (2,2)	Il-miżuri li jistgħu jittieħdu huma dawn: • Iħeġġu l-użu ta' sorsi alternattivi ta' enerġija u jagħtu inċentivi; • Jintroduċu u jinfurzaw il-prinċipju li min iniġġes iħallas; • Iħeġġu l-użu tat-trasport pubbliku sabiex jonqsu l-karozzi privati fit-toroq; • Jinfurzaw miżuri relatati mat-tniġġis tal-ambjent. *Jagħtu żewġ eżempji.*
5	5 (1,1,1,1,1)	• Id-Dipartiment tal-Immaniġġjar Ambjentali - parti mill-MEPA • Eko-skola • Id-Dipartiment tal-Protezzjoni Ambjentali • Il-Fakultà tal-Edukazzjoni fl-Università ta' Malta • Numru ta' NGOs bħalma huma Nature Trust, Flimkien għal Ambjent Aħjar, u oħrajn. *Jagħtu ħames eżempji.*
TOTAL	**25**	

TAQSIMA C	MARKI	TWEĠIBA
Il-25 marka għal kull tema jitqassmu kif ġejjin: **20-25:tajjeb ħafna** **15-19: tajjeb** **12-14: mhux ħażin** **0-11: mhux tajjeb**		
1	25	L-istudenti jiddiskutu dawn li ġejjin: • Id-differenza fil-paga għall-istess xogħol • Id-diskriminazzjoni fuq bażi ta' sess, pereżempju promozzjonijiet

		• In-nisa għandhom aktar ċans isibu xogħol fuq bażi *part-time* milli fuq bażi *full-time.* • Hemm aktar ċans li ssib nisa f'pożizzjonijiet baxxi u mhux f'dawk ta' amministrazzjoni. • Hemm aktar nisa li jaħdmu f'xogħol prekarju. *Eżempji oħra validi għandhom jiġu aċċettati.*
2	25	• Is-**servizzi soċjali** jipprovdu għajnuna lill-persuni morda, b'diżabbiltà, li jsofru minn xi korriment fuq il-post tax-xogħol, foqra, dawk b'ġenitur wieħed, persuni qiegħda, jew li jgħixu f'akkommodazzjoni taħt il-livell aċċettabbli. • Dawn is-servizzi soċjali jikkonsistu f'benefiċċji li jgħinu lil dawn il-persuni jintegraw ruħhom fis-soċjetà u jiġu ttrattati bħala ċittadini ndaqs. • Il-gvern irid iżid id-dħul biex ikun jista' jipprovdi dawn il-benefiċċji u jkunu aktar sostenibbli. • Biex ikun hemm aktar sens ta' ġustizzja soċjali, l-Istat jieħu mingħand min l-iktar li jista' jagħti u jqassam benefiċċji lill-persuni li jkunu l-aktar vulnerabbli. B'hekk tiġi garantita r-ridistribuzzjoni tal-ġid.
3	25	L-**inklużjoni soċjali** għandha l-għan li ma tħalli lil ħadd barra mis-soċjetà; kulħadd għandu jiġi aċċettat. Nistgħu ninkluduhom billi noħolqulhom opportunitajiet bħall-Università tat-Tielet Età; il-possibbiltà li jkomplu jaħdmu wara li jilħqu l-età tal-irtirar; attivitajiet kulturali u soċjali; l-aċċessibbiltà f'postijiet pubbliċi u kummerċjali. *Eżempji oħra validi għandhom jiġu aċċettati.*
4	25	It-tliet istituzzjonijiet huma a) l-istituzzjoni leġiżlattiva, b) dik amministrattiva/eżekuttiva u ċ) ġudizzjarja. a) **l-istituzzjoni leġiżlattiva**: il-grupp fil-pajjiż li jkollu d-dritt li jagħmel u jibdel il-liġijiet (il-Parlament); b) **l-istituzzjoni amministrattiva/eżekuttiva**: hija responsabbli milli tara li dawn il-liġijiet jitwettqu fil-prattika (iċ-Ċivil); c) **l-istituzzjoni ġudizzjarja (il-Qorti)**: din tara li jkun hemm it-tħaddim tal-ġustizzja u l-ħarsien tal-liġi.
5	25	**L-istratifikazzjoni soċjali** f'pajjiżi demokratiċi tagħti lok għall-mobbiltà soċjali, jiġifieri għat-tlugħ jew l-inżul fil-klassijiet soċjali. Persuna tista' titla' fi klassi aħjar minn dik tal-familja tagħha, pereżempju jekk din tistudja u tikseb xi professjoni. Mill-banda l-oħra, persuna tista' tkun sinjura u tfalli, u għalhekk titlef l-istatus li jkollha. *Eżempji oħra ta' opportunitajiet għall-mobbiltà soċjali għandhom jiġu aċċettati.*
TOTAL	**50**	

Total tal-karta: 100 marka